

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายเจริญ ภัคดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๖๑

เรื่องพิจารณาที่ ๖/๒๕๖๑

วันที่ ๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๓/๒๕๖๐ เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๔๕ หรือไม่

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔๑ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๓/๒๕๖๐ เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๔๕ หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ยึดหลักการของประชาธิปไตยที่ให้การตรากฎหมายเป็นอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ แต่ก็มีบทเฉพาะกาลบัญญัติให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติมีอำนาจทางนิติบัญญัติได้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖๕ ประกอบมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พุทธศักราช ๒๕๕๗ ดังนั้น หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงมีอำนาจแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองที่ผ่านความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้

ตามที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.๒๕๖๐ ขึ้นนั้น ตามมาตรา ๑๔๐ ได้บัญญัติรับรองสถานะพรรคการเมืองและความเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และ

มาตรา ๑๔๑ ได้บัญญัติรับรองสาขาพรรคการเมืองของพรรคการเมืองดังกล่าว ต่อมาได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๓/๒๕๖๐ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติทั้งสองมาตรา จึงมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติดังกล่าว ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๓/๒๕๖๐ เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๔๕ หรือไม่

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๓/๒๕๖๐ ข้อ ๑ ได้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔๐ และมาตรา ๑๔๑ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน โดยมาตรา ๑๔๐ บัญญัติว่า “ให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งหรือเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และยังคงดำรงอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔ เป็นสมาชิกและยังคงเป็นคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นต่อไป และให้สมาชิกซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔ และประสงค์จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นต่อไปมีหนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกต่อหัวหน้าพรรคการเมืองนั้น พร้อมทั้งแสดงหลักฐานการมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔ และชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๑ เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว สมาชิกผู้ใดมิได้มีหนังสือยืนยันการเป็นสมาชิก ให้เป็นอันพ้นจากสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น และให้พรรคการเมืองแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔๐ ที่แก้ไขใหม่ดังกล่าว ยังคงรับรองสถานะของพรรคการเมืองที่จัดตั้งหรือเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ คณะกรรมการบริหารและสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น เพียงแต่ให้สมาชิกที่ประสงค์จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองดังกล่าวต่อไปต้องมีหนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกต่อหัวหน้าพรรคการเมือง พร้อมทั้งแสดงหลักฐานการมีคุณสมบัติ

และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๔ และชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๑

มาตรา ๑๔๐ ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๓/๒๕๖๐ มีเจตนารมณ์ที่จะให้สมาชิกพรรคการเมืองที่จัดตั้งหรือเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้มีโอกาสทบทวนและตัดสินใจว่า ยังคงประสงค์ที่จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ตนเคยสังกัดอยู่ต่อไปหรือไม่ อันจะส่งผลกระทบต่อจำนวนสมาชิกของพรรคการเมืองที่ต้องเป็นปัจจุบัน ซึ่งจำนวนสมาชิกของพรรคการเมืองอาจจะมีผลถึงการที่พรรคการเมืองจะได้รับจัดสรรเงินอุดหนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองด้วย จึงมีเหตุผลอันสมควรที่จะต้องให้สมาชิกพรรคการเมืองที่จัดตั้งหรือเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ยืนยันความประสงค์ที่จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นต่อไป ทั้งบทบัญญัติดังกล่าวมิได้บังคับเคร่งครัดเกี่ยวกับรูปแบบของหนังสือที่จะแจ้งยืนยัน และไม่ได้จำกัดครัดเคร่งว่าหลักฐานที่จะต้องแสดงถึงการมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามนั้นจะต้องเป็นหลักฐานประเภทใด นอกจากนี้ การยืนยันและแสดงหลักฐานดังกล่าว เป็นการแสดงต่อหัวหน้าพรรคการเมือง การตรวจสอบจึงเป็นเรื่องภายในพรรคการเมืองที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปโดยถูกต้องตามความเป็นจริงภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย การให้สมาชิกพรรคการเมืองดังกล่าวมีหนังสือยืนยันการเป็นสมาชิกพร้อมแสดงหลักฐาน แม้จะเป็นการเพิ่มภาระแก่สมาชิกอยู่บ้างแต่ก็ไม่ถึงกับเกินสมควรแก่เหตุ

นอกจากนี้ มาตรา ๑๔๐ ยังคงให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิของสมาชิกพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ อยู่เช่นเดิม ส่วนที่เป็นหลักเกณฑ์และวิธีการที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมบางประการนั้น ก็เพื่อที่จะให้โอกาสแก่สมาชิกพรรคการเมืองที่จัดตั้งหรือเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ทบทวนตนเองด้วยความเป็นอิสระ ภายใต้สภาวะการณ์ของการปฏิรูปการเมืองและระบบพรรคการเมืองในขณะนี้อีกครั้งหนึ่งว่า ยังมีเจตนารมณ์แน่วแน่ที่จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นต่อไปหรือไม่ ด้วยการให้สิทธิแก่สมาชิกพรรคการเมืองเป็นฝ่ายยืนยันเจตนารมณ์ โดยมีได้มีการสลายสมาชิกภาพแล้วเริ่มต้นใหม่ทั้งหมดแต่อย่างใด ซึ่งหากพรรคการเมืองใดมีสมาชิกถูกต้องครบถ้วนและมีเจตนารมณ์แน่วแน่ที่จะเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นต่อไปอยู่แล้วก็จะไม่ถูกกระทบกระเทือนในสาระสำคัญแห่งสิทธิหรือเสรีภาพแต่ประการใด ประกอบกับเรื่องนี้ ได้มีมาตรการรองรับในส่วนของการอำนวยความสะดวกแก่

พรรคการเมืองในการที่จะเลือกใช้วิธีการผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์แทนการมายื่นด้วยตนเองไว้ได้อยู่แล้ว ดังจะเห็นได้จากความในข้อ ๖ ของคำสั่งฉบับนี้ ที่ว่า “ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือนายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจกำหนดโดยทำเป็นประกาศระเบียบ หรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี เพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งนี้ และจะกำหนดให้การที่พรรคการเมืองจะต้องแจ้งหรือรายงานเรื่องใดต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือนายทะเบียนพรรคการเมืองอาจกระทำโดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์แทนการมายื่นด้วยตนเองก็ได้” ทั้งยังใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับพรรคการเมืองทุกพรรคที่จัดตั้งมาก่อนหน้านี้หรือเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และยังคงอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองนี้ใช้บังคับโดยเสมอภาคเท่าเทียมกัน มิได้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลด้วยเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคลฐานะทางสังคม และความคิดเห็นทางการเมือง ด้วยเหตุนี้ จึงไม่เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๔๕ หรือจะเป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุตามมาตรา ๒๖ อีกทั้งไม่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยไม่เป็นธรรมตามมาตรา ๒๗ วรรคสาม

ดังนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๓/๒๕๖๐ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔๑ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๓/๒๕๖๐ เรื่อง การดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๔๕ หรือไม่

มาตรา ๑๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๓/๒๕๖๐ บัญญัติว่า “ในวาระเริ่มแรก ให้พรรคการเมืองตามมาตรา ๑๔๐ ดำเนินการในเรื่องและภายในระยะเวลา ดังต่อไปนี้

(๔) จัดให้มีการประชุมใหญ่เพื่อแก้ไขข้อบังคับและจัดทำคำประกาศศุภมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองและนโยบายของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และเลือกหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง เหรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง ตามข้อบังคับของพรรคการเมืองที่แก้ไขใหม่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีการยกเลิกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป ลงวันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗/๒๕๕๗ เรื่อง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ ลงวันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ การประชุมใหญ่ดังกล่าว นอกจากจะต้องดำเนินการตามข้อบังคับของพรรคการเมืองที่ใช้บังคับอยู่แล้วยังต้องมีหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสี่สาขา และมีสมาชิกของพรรคการเมืองซึ่งรวมกันแล้วมีจำนวนไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน เข้าร่วมประชุมและมีสิทธิลงคะแนนเสียงในการแก้ไขข้อบังคับและเลือกหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคด้วย

(๕) จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองและตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดให้ครบถ้วนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ พร้อมทั้งแจ้งรายการตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕ ภายในกำหนดเวลาตาม (๔)

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าพรรคการเมืองไม่สามารถดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด คณะกรรมการอาจมีมติให้ขยายระยะเวลาตามวรรคหนึ่งออกไปได้อีกหนึ่งเท่าของระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแต่ละเรื่อง เมื่อครบระยะเวลาตามวรรคหนึ่งหรือครบระยะเวลาที่คณะกรรมการมีมติให้ขยาย แล้วแต่กรณี ให้พรรคการเมืองที่ไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จสิ้นสภาพลง ทั้งนี้ ในระหว่างเวลาที่พรรคการเมืองยังปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๔) และ (๕) ไม่ครบถ้วน จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ได้

บทบัญญัติมาตรา ๑๔๑ มีผลเป็นการยกเลิกสาขาพรรคการเมืองที่มีอยู่ก่อนแล้ว และในวรรคหนึ่ง (๔) ได้กำหนดให้พรรคการเมืองจัดประชุมใหญ่ภายใน ๕๐ วันนับแต่วันที่มีการยกเลิกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๗/๒๕๕๗ ที่ห้ามพรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมทางการเมือง โดยในการประชุมใหญ่นอกจากต้องดำเนินการตามข้อบังคับของพรรคการเมืองที่ใช้อยู่แล้วยังต้องมีหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสี่สาขา และมีสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งรวมกันแล้วมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๕๐ คน เข้าร่วม

ประชุมด้วย และใน (๕) บัญญัติให้พรรคการเมืองจัดตั้งสาขาภายในกำหนดเวลาตาม (๔) คือ ๕๐ วัน นับแต่วันที่มีการยกเลิกข้อห้ามดำเนินกิจกรรมทางการเมือง กำหนดเวลาการจัดตั้งสาขาพรรคของ พรรคการเมือง แม้จะน้อยกว่าการจัดตั้งสาขาของพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายใหม่ตาม มาตรา ๓๓ ที่กำหนดให้จัดตั้งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมือง ก็ตาม แต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งหรือเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ก็คงสภาพเป็นพรรคการเมืองอยู่ก่อน และมีสาขาพรรคที่จัดตั้งมาก่อนแล้ว จึงมีความพร้อมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอยู่แล้ว หากมีสาขาพรรคอยู่จริง การจัดตั้งขึ้นใหม่ ย่อมสามารถดำเนินการได้โดยไมยาก แม้จะไม่มีกรขยายเวลาตามวรรคสองก็ตาม การจัดตั้งสาขาพรรค จึงมิได้เป็นการเพิ่มภาระให้พรรคการเมืองที่จัดตั้งหรือเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ จนเกินสมควรแก่เหตุแต่อย่างใด นอกจากนี้ จำนวน สาขาพรรคการเมืองมีผลต่อการได้รับจัดสรรเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองด้วย จึงมี ความจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง เพื่อให้ได้จำนวนสาขาที่ถูกต้องและเป็น ปัจจุบัน มาตรา ๑๔๑ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง จึงมิได้เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือ เสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุอันจะเป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และไม่ได้ เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคสาม

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาประกอบกับเนื้อความตามข้อ ๑. แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความ สงบแห่งชาติ ที่ ๕๓/๒๕๖๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา ๑๔๑ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “ในกรณี ที่คณะกรรมการเห็นว่าพรรคการเมืองไม่สามารถดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด คณะกรรมการอาจมีมติให้ขยายระยะเวลาตามวรรคหนึ่งออกไปได้อีกหนึ่งเท่าของระยะเวลาที่กำหนดไว้ ในแต่ละเรื่อง...” รวมทั้งพิจารณาเนื้อความในวรรคสามที่ว่า “การวินิจฉัยเรื่องใด ๆ ตามมาตรานี้ที่มี ผลกระทบต่อพรรคการเมือง ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการที่จะวินิจฉัย ในกรณีที่พรรคการเมือง ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยได้ภายในหกสิบวัน นับแต่วันได้รับทราบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ” แล้ว ก็จะสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางและวิธีการใน ลักษณะที่มีการยืดหยุ่นและผ่อนปรนในกรณีที่พรรคการเมืองไม่สามารถดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ ภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาความในมาตรา ๑๔๑ วรรคสาม ซึ่งมีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงกับความในมาตรา ๑๔๑ วรรคสอง แล้ว ยิ่งจะเห็นได้ว่า นอกจากความยืดหยุ่นในเรื่อง เกี่ยวกับระยะเวลาในการดำเนินการแล้ว กรณียังได้กำหนดให้มีมาตรการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้

อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการใช้อำนาจรัฐ โดยองค์กรฝ่ายตุลาการอันเป็นกระบวนการสำคัญประการหนึ่งภายใต้หลักนิติธรรม ในกรณีที่พรรคการเมืองได้รับผลกระทบและเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ก็สามารถที่จะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการได้ด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ กรณีจึงมิได้เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลหรือพรรคการเมืองที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และยังคงอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๔๕ และมีได้เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลหรือพรรคการเมืองดังกล่าวเกินสมควรแก่เหตุตามมาตรา ๒๖ อีกทั้งมิได้เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลหรือพรรคการเมืองนั้นตามมาตรา ๒๗ แต่อย่างใด

ดังนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔๑ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๓/๒๕๖๐ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

อาศัยเหตุผลและข้อพิจารณาดังกล่าวมาข้างต้น จึงมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๔๐ และมาตรา ๑๔๑ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๓/๒๕๖๐ เรื่องการดำเนินการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๔๕

(นายเจริญ ภัคดีธนากุล)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ